

כללי ספק ספיקא - חלק א

ג. ספק ספיקא שאינו בגוף אחד שנתערב באחרות

המציאות

תרנגולת ספק טריפה שנמצאה בה ביצה שיש ספק זמן גמירתה. וביצה זו נתערבה בתערובת אחרת.

הדין

כולן אסורות. שהרי שתי הספקות שבגופם לא התיירו את הביצה (כבסעיף ב) נמצא שאין זה אלא כספק איסור שנתערב. (והוא ספק בגוף ובתערובת שאסרו באות א).

ד. ביצה שנמצאה בין טריפה לכשרה

המציאות

תרנגולת ודאי טריפה שנתערבה בחצר עם תרנגולת כשירה ונמצאה ביצה ביניהם.

הדין

הביצה אסורה. כיון שאסרו את התרנגולות שנתערבו חד בחד כל אחד נחשב איסור.⁴ כדין ספק בגוף וספק בתערובת.⁵

אמנם אם התרנגולות לא נתערבו וידוע מי הכשרה, הביצה מותרת מספקות בביצה עצמה, שמא מהכשרה הידועה ושמא קליפתה נגמרה קודם שנולד הספק טריפה. שפ"ד (פ"ט ד).

וכן אם היו שתי תרנגולות כשרות ואחת טריפה, הביצה כשירה כדין פריש מעצמה (רמ"א ו').

ה. ביצה שנמצאה בין תרנגולת ספק טריפה לכשרה

המציאות

תרנגולת ספק טריפה שנתערבה בחצר עם תרנגולת כשירה ונמצאה ביצה ביניהם.

הדין

הביצה מותרת. כיון שאנחנו באין לדון עתה מהיכן נולדה ביצה זו והרי אנו מתחילין לדון שמא אין כאן איסור כלל אלא ביצה זו ודאי מהכשרה ואפילו אם תרצה לומר מהמסופקת שמא היא כשרה (ואין צורך בספק של זמן גמירתה). והטעם כיון שמצד התרנגולות היו כבר שני ספקות קודם שנולדה הביצה (תוה"ש יב). אם כן הרי אין הספק הראשון אסור מן התורה⁶ והרי השני ספיקות בענין אחד (בגופו ולא בתערובת) ובגוף אחד (הביצה)⁷ ובאין כאחד⁸.

ספקות בתערובת

הערה כללית: בכל מקום שיכתב שאינו בטל בתערובת הכוונה דווקא לדבר חשוב כגון חתיכה הראויה להתכבד, בריה וכד'. הדבר ברור שדבר שאינו חשוב בטל חד בתרי גם בודאי איסור תורה וגם בתערובת אחת כמובא בשו"ע קט, א.

א. ספק בגוף וספק בתערובת והדין כשנודעו יחד

המציאות¹

ספק איסור תורה חשוב (כגון חתיכה הראויה להתכבד, בריה או דבר שבמנין) שנתערב. כך שהספק הראשון בגופו של איסור (האם יש כאן איסור) והשני בתערובת (האם זהו האיסור) ולכן אינם ספיקות 'מעניין אחד'.

הדין לש"ך

ספק בגוף ובתערובת כשנודעו הספק בגוף קודם שנתערב וכבר הוכרע לאיסור, אינו מועיל שנתערב והריהו כספק אחד. (ראה לעיל ק, שאלה 20) ואסורה התערובת. מדרבנן (שפ"ד ספק ספיקא ד).

אמנם אם נודעו הספקות יחד יש להתיר במקום הפסד מרובה ויש צורך סעודת מצוה ג"כ ובלבד שלא יאכלנו כולו כאחד ויאכלנו שנים שנים² ובאיסור דרבנן מועיל ספק בגוף ובתערובת כשאינו דבר שיש לו מתירין (נקה"כ על הט"ז יד)

החולקים

מנחת יעקב (מג, כה) והגשע"ז: אם נודעו הספקות יחד הסומך על המתירין אף שלא בהפסד מרובה לא הפסיד. וכיון שיש כאן ספק ספיקא גמור מותר גם לאכול אחד אחד. (הערות ת"ש ו)

וכן כתב הב"י בסימן נו. אך נראה שאינו סובר כן כיון שכתב זאת בהסבר התרומה לשיטת ר"י והוא פסק כהסבר הרשב"א.

ב. ספק ספיקא בשני גופים

המציאות

תרנגולת שנולד בגופה ספק טרפות ונמצאה בה ביצה שאין ידוע אם נגמרה בקליפתה קודם שאירע לה הספק טרפות.

הדין

אסורה³ כיון כשאתה מתחיל לומר ספק התרנגולת טריפה הרי אתה מתחיל בספק שהוא איסור תורה וכשאני אומר אם תרצה לומר טריפה שמא לא נגמרה הביצה אתה אמנם דן בענין אחד אבל בגוף אחר שמתחלה אתה דן על התרנגולת ואח"כ על הביצה (תוה"ש ט).

¹ ראה לעיל סימן קי שאלה 22

² ובכל אופן אם החתיכות נתונות בתבשיל, התבשיל עצמו מותר כשיש רוב בחתיכות כנגד האיסור ואין צריך בתבשיל שישים כנגדו. כיון שפליטתה אינה דבר חשוב ובטלה. סולת למנחה טו א.

³ הדיון בדין הביצה הוא לסוברים שביצה היא דבר חשוב שלא בטל (תוה"ש י). ראה הדעות בסימן קי שאלה 1.

⁴ לשון הש"ך 'כיון שהספק הראשון אסור מהתורה. ובשפ"ד כתב שקשה להלום הלשון כיון שיש כאן עוד ספק חיצוני עכ"פ יצא מספק תורה.

⁵ ובכל אופן אם הספקות נודעו יחד יהיה ניתן להקל ע"פ השיטות באות א.

⁶ ואינו דומה לספק טריפה שנתערב שאסרו כיון ששם הספק הראשון לא היה יכול להיות מוכרע להיתר כיון שנגע לגופו ממש.

⁷ שאף אם ת"ל שמטריפה נולדה מכל מקום באותו גוף וענין עצמו שאתה רוצה להתמיר אני אומר שאותו תרנגולת עצמו אינה טריפה כלל. תוה"ש יג.

⁸ כיון שאתה דן רק בביצה לא שייך שיהיה ידיעה קודמת.

שלפנינו. ואם כן דומה ממש לדין ז' בנמצא חתיכה אחת. והוי ספק ספיקא גמור (תורת השלמים טז)

י. ספק איסור שנתערב ברוב ושוב נתערב

המציאות

^א ספק איסור שנתערב ב^ב ברוב היתר וחזר אחד מאותו תערובת ונפל ונתערב:

- בתערובת נוספת שיש רוב כנגדו
- עם חתיכה אחרת אחד באחד
- נפל לקדרה והוצא ממנה¹¹

הדין לש"ך

כשנתערב באופן שיש רוב כנגדו החתיכות מותרות.

כשנתערב אחד באחד בתערובת השניה החתיכות אסורות.

אבל כשנפל לתבשיל ואין שיעור לבטלו והוצא מותר כיון שאין אנו דנין על החתיכה עצמה רק על הקדרה. (והוסבר כוונתו שספק דבר חשוב שבטל לא אוסר בנתינת טעם כיון שאין פליטתו דבר חשוב).

החולקים

גם כשנפל לקדרה צריך רוב כנגדו שם על מנת להתיר. וכמו שאסרנו בתערובת שאין רוב כנגדו למרות שאנחנו לא דנים רק בחתיכה אלא בתערובת. (פ"ח ספק ספיקא י"א)

ו. תרנגולות ספק טריפה וכשרה שהטילו שניהם

המציאות

נתערבו תרנגולות ספק טריפה ותרנגולת כשירה, וכל אחת מהן הטילה ביצה.

הדין

שתי הביצים אסורות. כיון שיש כאן שתי ביצים ואחד מהן ודאי טריפה⁹ לא תוכל להתחיל ולומר שמא אין כאן איסור כלל, ממילא כל ביצה היא ספק טריפה ולחומרא¹⁰.

ז. חנויות ספק טריפה וכשרה וחתיכה ביניהם

המציאות

שתי חנויות אחת ספק טריפה ואחת כשירה ולא יודעים איזו מהן הכשרה. ונמצאה חתיכה ביניהם.

הדין לש"ך

החתיכה מותרת. כמובא באות ה לעיל לגבי תרנגולות.

החולקים

כיון שהחנויות התערבו חד בחד ולא הותרו, אי אפשר להתיר את החתיכה שפרשה מהם (ח"ו"ד ספק ספיקא ז)

ח. חנויות ספק טריפה וכשרה ושתי חתיכות ביניהם

המציאות

שתי חנויות אחת ספק טריפה ואחת כשירה ולא יודעים איזו מהן הכשרה. ונמצאו שתי חתיכות ביניהם, באופן שידוע שאחת מכל חנות אך לא יודעים איזו.

הדין

שתי החתיכות אסורות. ראה לעיל אות ו'.

ט. שתי חתיכות מכשרה וספק טריפה ואחת אבדה

המציאות

שתי חנויות אחת ספק טריפה ואחת כשירה ולא יודעים איזו מהן הכשרה. ונמצאו שתי חתיכות ביניהם, באופן שידוע שאחת מכל חנות אך לא יודעים איזו. ואז אחת החתיכות אבדה מעצמה או נפלה לים.

הדין לש"ך

החתיכה הנתרת נשארת באיסורה. כיון דמתחלה אתה צריך לדון ולומר שמא אין זה ספק איסור והספק איסור נאבד אם כן אתה מתחיל בשני גופים.

החולקים

החתיכה הנתרת מותרת. כיון שהחנויות מתחלה נתערבו ואחת מן התתיכות אבדה, אין אנו צריכין לדון כלל על מה שאבד רק על מה

¹¹ הש"ך לא ציין שהוצא ממנו ולכן חלקו עליו התורת השלמים והפ"ח כיון שבלח יש יותר להחמיר. ובשפ"ד העמיד דבריו שהוצא מהקדרה והחידוש שלא חוששים לנתינת טעם בחשוב שבטל. ראה דרכי תשובה הע"ר.

⁹ שהרי גם הביצה מספק טריפה אסורה כמובא באות ב.
¹⁰ ואם נודעו כל הספקות יחד נחזור למחלוקת בסעיף א. (תה"ש ט')